

20th Anniversary

T A X F R E S H

Mimořádné sdělení - březen 2011

Vážený obchodní přítel,

v tomto vydání bulletinu si Vás dovoluujeme informovat o rozsudku Nejvyššího správního soudu, který se týkal problematiky **souběhu výkonu funkce jednatele a pracovněprávního poměru** v rámci jedné firmy a který byl v uplynulých týdnech značně medializován. Soud se v tomto rozhodnutí postavil na stranu správy sociálního zabezpečení, která odmítla vyplatit nemocenskou řediteli společnosti. Důvodem pro odmítnutí bylo, že ředitel firmy současně vykonával funkci jejího jednatele. Z tohoto rozsudku lze dovodit, že obdobným způsobem může správa nahlížet rovněž i na důchodové pojištění a to se všemi negativními důsledky nejen ve vztahu k pojistnému krytí, ale rovněž i k daním z příjmů.

Pokud víte, že jednatel, případně člen statutárního orgánu, je ve Vaší společnosti současně zaměstnán, doporučujeme Vám prověřit, zda souběh obou funkcí nemůže být v budoucnu zpochybněn. Rádi Vám při tom budeme k dispozici.

S přátelským pozdravem

Šárka Adámková
Tax Partner

Josef Faic
Tax Partner

* Materiál obsažený ve Zpravodaji—Tax Fresh má pouze informativní charakter. Ačkoliv jsme sestavení tohoto čísla věnovali patřičnou pozornost, mohlo by při použití těchto obecných informací v praxi dojít k jejich chybné interpretaci. Nemůžeme proto přijmout žádnou odpovědnost za případné chyby a neodpovídáme za žádné škody, které by mohly jejich použitím vzniknout. Pro řešení konkrétních záležitostí Vám doporučujeme obrátit se na pracovníky našich kanceláří.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu

Nejvyšší správní soud posuzoval spor mezi jednatelem společnosti CORICO Olomouc, s. r. o. a Okresní správou sociálního zabezpečení v Olomouci. Předmětem sporu bylo rozhodnutí správy, kterým uvedenému jednatele odmítla vyplatit nemocenské dávky s tím, že z titulu své pracovněprávní pozice ředitele nebyl účasten nemocenského pojištění, přestože z tohoto pracovního poměru řádně hradil pojistné na nemocenské pojištění. Správa však existenci pracovního poměru z důvodu nepovoleného souběhu s funkcí jednatele zpochybnila a tím vyloučila rovněž samotný pojistný poměr.

S tímto posouzením se následně ztotožnil i krajský soud, který připomněl dosavadní judikaturu v této oblasti. Podle ní nemůže být náplní pracovního poměru výkon činnosti jednatele, resp. člena statutárního orgánu (postavení jednatele a člena statutárního orgánu v akciové společnosti, tj. člena představenstva, je z pohledu obchodního práva obdobné), společnosti. Z tohoto důvodu tak pracovní poměr jednatele společnosti, který uzavřel pracovní smlouvu například na výkon činnosti ředitele, vůbec nevzniká. Proto nemůže vzniknout ani pojistný poměr, což byl rovněž důvod, proč v případě uvedeného sporu správa sociálního zabezpečení odmítla jednatele společnosti z titulu jeho pracovněprávního vztahu vyplatit nemocenské pojištění. Žalobce se se závěry soudu neztotožnil, a proto podal kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nejvyšší správní soud pak neshledal žádný důvod pro to, aby se odchýlil od závěrů krajského soudu a rovněž i závěrů dosavadních rozhodnutí jiných soudů. Současně připomněl, že jednatel, resp. člen statutárního orgánu, na základě svých práv a povinností provádí právní úkony směrem dovnitř společnosti a jeho činnost nepředstavuje druh práce. To ovšem nebrání tomu, aby vykonával i jiné činnosti, jejichž náplň bude odlišná od druhu práce související s výkonem funkce jednatele, resp. člena statutárního orgánu. Žalobce (tj. jednatel společnosti CORICO Olomouc, s. r. o.) však podle soudu nebyl schopen specifikovat, v čem se náplň jeho činnosti jakožto jednatele na straně jedné a jakožto ředitele společnosti na straně druhé odlišovala. Ve výsledku tak dal za pravdu olomoucké Okresní správě sociálního zabezpečení.

Náš komentář

Jak se uvádí v samotném rozsudku, problematika souběhu funkcí nebyla před českými soudy řešena poprvé. Již v roce 2003 Nejvyšší soud konstatoval, že člen statutárního orgánu společnosti může mít uzavřenou pracovní smlouvu jen tehdy, je-li náplň pracovní činnosti odlišná od druhu práce, který vyplývá přímo z práv a povinností statutárního orgánu.

Uvedená problematika však doposud zasahovala spíše do oblasti pracovního a obchodního práva. V oblasti pojistného a daní se tato ustálená judikatura příliš neprojevila. V praxi tak Česká správa sociálního zabezpečení i finanční úřady běžně akceptovaly souběh funkcí. Nedávný rozsudek Nejvyššího správního soudu však naznačuje určitý posun a lze předpokládat, že se stále častěji mohou objevovat právě případy, kdy správní orgány přenesou tyto obecnější závěry do dalších oblastí. Novým rozsudkem Nejvyššího správního soudu se již začaly zabývat i Ministerstvo financí ČR a Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.

Je zřejmé, že aplikace ustálené judikatury týkající se souběhu funkcí správními orgány by mohla mít rozsáhlé negativní dopady nejen v oblasti nemocenského ale i důchodového pojištění a daní z příjmů. Například jednatel, či člen představenstva, který vedle své funkce vykonává i pracovní poměr jako ředitel společnosti, by nemusel být z titulu své funkce ředitele společnosti pojistně kryt (pro nemoc, člen představenstva i důchodově) a jemu i jeho zaměstnavateli by mohl vzniknout z titulu plateb pojistného u správy sociálního zabezpečení vratitelný přeplatek.

Související problém by navíc mohl nastat v oblasti daní z příjmů. V minulosti odvedené nemocenské pojištění za jednatele a člena představenstva by mohl být na straně společnosti dodaněno, a to formou podání dodatečných daňových příznání. V případě členů představenstev akciových společností by navíc musely být dodaněny i náklady na vyplacené mzdy a důchodové pojištění, a to rovněž prostřednictvím dodatečných daňových příznání. Komora daňových poradců proto předložila v rámci Koordinačního výboru Generálnímu finančnímu ředitelství příspěvek, v němž požaduje odsouhlasení názoru, na jehož základě by v minulosti uplatněné mzdy ředitelů vykonávajících rovněž funkci jednatele či člena představenstva zůstaly daňově uznatelnými náklady. Ředitelství předběžně vyjádřilo souhlas s tím, aby daňově uznatelné byly pouze mzdy jednatelů, a v případě mezd členů představenstev pouze takové mzdy, u nichž není jednoznačně prokázáno, že se jedná zcela o výplatu odměny členovi statutárních orgánů právnických osob, která by nebyla daňově uznatelným nákladem.

Naše doporučení

V případě, že ve Vaší společnosti mají jednatelé, případně členové statutárního orgánu, rovněž i pracovněprávní vztah, doporučujeme prověřit, zda při něm nedochází k nepovolenému souběhu. Jedině správně specifikovaná pracovní náplň v takovém případě může zaručit, že v budoucnu nebudou úhrady do pojistného systému a daňová uznatelnost těchto nákladů zpochybněny.

Kontakt: Ondřej Antoš
antos.ondrej@proxy.cz, tel. 296 332 411